

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. lapkričio 24 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavinienės, Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė), Gedimino Sagačio (pranešėjas), teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Railana“** kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. vasario 24 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Railana“ prašymą dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. lapkričio 30 d. nutarties pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo Civilinių bylų skyriaus 2012 m. vasario 10 d. nutarimą peržiūrėjimo, pareiškėja „XL Insurance Company S. E.“.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių užsienio teismo sprendimo pripažinimą ir leidimą vykdyti, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėja Italijos Respublikos įmonė „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“ 2013 m. kovo 6 d. pateikė Lietuvos apeliaciniam teismui prašymą pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo Civilinių bylų skyriaus 2012 m. vasario 10 d. nutarimą, kuriuo iš suinteresuoto asmens UAB „Railana“ pareiškėjos naudai priteista 31 626 Eur suma, 460 Eur teismo išlaidų ir 2800 Eur teisinės pagalbos išlaidų atlyginimo.
3. Lietuvos apeliacinis teismas 2021 m. lapkričio 30 d. nutartimi pripažino ir leido vykdyti Lietuvos Respublikoje Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo Civilinių bylų skyriaus 2012 m. vasario 10 d. nutarimą, kuriuo iš UAB „Railana“ pareiškėjai „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“ priteista 31 626 Eur suma, 460 Eur teismo išlaidų ir 2 800 Eur teisinės pagalbos išlaidų atlyginimo.
4. Lietuvos apeliacinis teismas 2021 m. gruodžio 21 d. nutartimi pakeitė byloje pareiškėją Italijos Respublikos įmonę „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“ jos procesinių teisių perėmėja „XL Insurance Company S. E.“.
5. Suinteresuotas asmuo UAB „Railana“ pateikė prašymą peržiūrėti ir panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. lapkričio 30 d. nutartį, pareiškėjos prašymą pripažinti ir leisti vykdyti Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo Civilinių bylų skyriaus 2012 m. vasario 10 d. nutarimą Lietuvos Respublikoje atmesti, priteisti suinteresuotam asmeniui bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

II. Lietuvos apeliacinio teismo nutarties esmė

6. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2022 m. vasario 24 d. nutartimi Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. lapkričio 30 d. nutartį paliko nepakeistą.
7. Teismas nustatė, kad UAB „Railana“ registruotu laišku buvo išsiųstas 2010 m. balandžio 15 d. šaukimas į Ravenos teismą ir jo vertimas į anglų kalbą kartu su vertėjo priesaika. Ravenos teismo šaukimo gavimą 2010 m. balandžio 27 d. patvirtino UAB „Railana“ biuro administratorė I. R. Teismo šaukime buvo aiškiai nurodyta, kad pareiškėja „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“ kreipėsi į Ravenos miesto teismą su prašymu priteisti patirtos žalos atlyginimą iš UAB „Railana“. Šaukime į teismą nurodyta, kad UAB „Railana“ kviečiama atvykti į Ravenos teisme vyksiantį teismo posėdį 2010 m. gruodžio 15 d., darbo laiku, taip pat ji buvo kviečiama pateikti savo atsiliepimą į ieškinį ne vėliau kaip 20 dienų iki nurodyto teismo posėdžio. Atsižvelgdamas į tai, teismas nesutiko su UAB „Railana“ argumentu, kad neva ji gavo neaiškaus turinio dokumentą ir negalėjo suprasti, jog yra pradėtas teisminis procesas Italijos Respublikos Ravenos miesto teisme.
8. Teismo vertinimu, vien tai, kad registruotą laišką su Ravenos teismo šaukimu Italijos pašto tarnybai išsiųsti pateikė ne pats Ravenos teismas, o pareiškėjos advokatas Roberto Ridolfi, nereiškia, kad šis formalumas yra pakankamas pagrindas pripažinti, jog buvo pažeista imperatyvi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 810 straipsnio 1 dalies 3 punkto ar 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (toliau – Reglamentas Nr. 1393/2007) nustatyta teisminių dokumentų įteikimo tvarka.
9. Apie pradėtą teisminį procesą UAB „Railana“ buvo informuota, įteikiant jai registruotu laišku šaukimą į Ravenos teismą, t. y. pasirinkus Reglamento Nr. 1393/2007 14 straipsnyje nustatytą alternatyvų teisminių dokumentų įteikimo būdą. Be to, UAB „Railana“ pasinaudojo teise

teikti apeliacinį skundą Bolonijos apeliaciniam teismui, skunde nurodydama tiek materialiosios, tiek ir proceso teisės pažeidimus, įskaitant ir pažeistą teisminių dokumentų įteikimo tvarką pagal Reglamento Nr. 1393/2007 nuostatas. Bolonijos apeliacinis teismas 2021 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 861/2013 skundą atmetė, be kita ko, konstatavęs ir tai, kad nebuvo pažeista Reglamente Nr. 1393/2007 nustatyta teisminių dokumentų įteikimo tvarka.

10. Teismas taip pat nesutiko su suinteresuoto asmens argumentu, kad galimybę suprasti atsiųstos korespondencijos (teismo šaukimo) esmę apribojo tai, jog dokumentas buvo surašytas ne lietuvių, o anglų kalba. Teismas nustatė, kad šiuo atveju nėra pagrindo pripažinti, jog UAB „Railana“ siųstas ir įteiktas teismo šaukimas nebuvo išverstas į suinteresuotam asmeniui suprantamą kalbą. Byloje esantys duomenys (suinteresuoto asmens UAB „Railana“ rašyti laišakai) patvirtina, kad susirašinėjimas tarp UAB „Railana“ ir pareiškėjos „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“ (jos procesinės teisės vėliau perėmė pareiškėja „XL Insurance Company S. E.“) vyko anglų kalba. Šios aplinkybės paneigia suinteresuoto asmens teiginius apie apribotą teisę suprasti atsiųstos korespondencijos turinį vien dėl kalbos.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

11. Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo UAB „Railana“ prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. vasario 24 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – pareiškėjos „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“ prašymą pripažinti ir leisti vykdyti Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo Civilinių bylų skyriaus 2012 m. vasario 10 d. nutarimą Lietuvos Respublikoje atvesti. Kasacinis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:
- 11.1. Teismas pripažino ir leido vykdyti Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo 2012 m. vasario 10 d. nutarimą neįvertinęs [CPK](#) 810 straipsnyje įtvirtintų užsienio teismo sprendimo nepripažinimo pagrindų. Vadovaujantis [CPK](#) 810 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo 2012 m. vasario 10 d. nutarimas negalėjo būti pripažintas vykdytinu Lietuvoje, nes buvo priimtas neinformavus suinteresuoto asmens apie Italijos Respublikos Ravenos miesto teisme iškeltą bylą ir jam byloje nedalyvavus. Teismas, pripažindamas ir leisdamas vykdyti minėtą nutarimą, nurodė, kad suinteresuotas asmuo 2010 m. balandžio 27 d. buvo informuotas apie Italijoje iškeltą bylą jam įteikus teismo šaukimą ir jo vertimą į anglų kalbą. Tačiau nurodytas dokumentas – teismo šaukimas su vertimu į anglų kalbą – ne tik nebuvo įteiktas suinteresuotam asmeniui, tačiau nebuvo pateiktas ir teismui, kaip to reikalaujama pagal [CPK](#) 811 straipsnio 2 dalį.
- 11.2. Apie Italijos Respublikos Ravenos miesto teisme iškeltą bylą suinteresuotam asmeniui tapo žinoma tik po 2012 m. vasario 10 d. nutarimo priėmimo praėjus daugiau nei metams – 2013 m. kovo 8 d., kada jam buvo įteiktas minėtas nutarimas. Pareiškėjos atstovui pateikus prašymą leisti vykdyti užsienio teismo sprendimą suinteresuotas asmuo sužinojo, kad 2010 m. balandžio 27 d. jo biuro administratorė priėmė tik neinformatyvų pranešimą italų kalba, kuriame nebuvo jokios informacijos apie pradėtą bylą, teismą, nebuvo pateikti procesiniai dokumentai nurodant terminus, per kuriuos suinteresuotas asmuo turėtų išdėstyti savo poziciją. Suinteresuoto asmens administratoriui buvo įteiktas tik neinformatyvus lapelis italų kalba, kuriame nebuvo informacijos apie Italijoje iškeltą civilinę bylą, su šiuo pranešimu nebuvo įteikti ir procesiniai dokumentai. Pranešime nurodytas tik siuntėjas – R. Ridolfi, kuris, kaip po teismo sprendimo priėmimo paaiškėjo, esąs pareiškėjos „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“ interesams atstovaujantis advokatas.
- 11.3. 2013 m. kovo 8 d. gavęs Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo nutarimą, suinteresuotas asmuo 2013 m. balandžio 3 d. įgalioto advokatą Nicolą Montefiori (Nicola Montefiori) atstovauti jam ir ginti jį visose su Ravenos miesto teismo civiline byla Nr. R.G. 1559/2012 susijusiose teismo procesuose ir instancijose. Tokie suinteresuoto asmens veiksmai rodo, kad jis nebuvo atsisakęs teisės į teisminę gynybą ir pateikė apeliacinį skundą. Suinteresuoto asmens skundas 2021 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 861/2013 buvo atmetas.
- 11.4. Teisminis procesas, kurio pagrindu buvo priimtas prašomas pripažinti ir leisti vykdyti Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo 2012 m. vasario 10 d. nutarimas, inicijuotas iki 2015 m. sausio 10 d., todėl sprendimų pripažinimui taikytinas 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas „Bruselis I“). Priiandamas skundžiamą sprendimą Lietuvos apeliacinis teismas neįvertino, kad 2010 m. balandžio 27 d. neinformatyvų pranešimą suinteresuotam asmeniui registruotu paštu išsiuntė ne Italijos Respublikos Ravenos miesto teismas, o pareiškėjo atstovas italų kalba, taip pažeisdamas Reglamento Nr. 1393/2007 8 ir 14 straipsnius.
- 11.5. Priiandamas skundžiamą sprendimą Lietuvos apeliacinis teismas neįvertino, kad ginčo atvejui taikytinas Reglamentas „Bruselis I“ 34 straipsnio 2 punktas, kuriuo remiantis Ravenos miesto teismo 2012 m. vasario 10 d. nutarimas negali būti pripažintas vykdytinu, nes suinteresuotas asmuo nedalyvavo procese ir nebuvo tinkamai informuotas apie iškeltą bylą.
- 11.6. Vadovaujantis Reglamentu „Bruselis I“, Italijos Respublikos Ravenos miesto teismas dėl suinteresuoto asmens pateiktą skundą išnagrino pažeisdamas teisingumo taisykles. Teismas neįvertino, kad reikalavimą suinteresuotam asmeniui pateikė pareiškėja – draudikė „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“, su kuria suinteresuoto asmens nesiejo jokie sutartiniai ar draudimo santykiai (subrogacija). Vadinas, vadovaujantis Reglamentu „Bruselis I“ 2 skirsniu, ginčo atvejis nepateko į specialiosios jurisdikcijos taikymo sritį, taip pat nepateko į vartojimo ar draudimo santykių reglamentavimo sritį, todėl turėjo būti taikyta bendroji jurisdikcijos taisyklė. Oficiali suinteresuoto asmens buveinės vieta, centrinė administracija ir pagrindinė verslo vieta yra Lietuvoje. Todėl, atsižvelgiant į tarp šalių kilusio ginčo pobūdį, vadovaujantis Reglamentu „Bruselis I“ 2 straipsnio 1 punktu, byla suinteresuotam asmeniui turėjo būti keliamą Lietuvoje, ne Italijoje.
12. Pareiškėja „XL Insurance Company S. E.“ atsiliepimu į suinteresuoto asmens kasacinį skundą prašo kasacinio skundo netenkinti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 12.1. Suinteresuotas asmuo nurodo, kad Lietuvos apeliacinis teismas pripažino Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo 2012 m. vasario 10 d. nutarimą neatlikęs išsamaus ir objektyvaus įrodymų tyrimo, nes teismui kartu su prašymu pripažinti užsienio teismo sprendimą vykdytinu nebuvo pateiktas teismo šaukimas su vertimu į anglų kalbą. Toks teiginys yra klaidingas. Lietuvos apeliacinis teismas 2021 m. lapkričio 30 d. nutartyje, kuria buvo pripažintas Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo 2012 m. vasario 10 d. nutarimas, išsamiai nurodė teisinius Europos Sąjungos valstybių narių teismų sprendimų pripažinimo pagrindus.
- 12.2. Suinteresuotam asmeniui pateikus prašymą peržiūrėti Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. lapkričio 30 d. nutartį Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija išsamiai ištyrė visus į bylą pateiktus rašytinius įrodymus ir nustatė, kad nebuvo Reglamente „Bruselis I“ įtvirtintų Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo nutarimo nepripažinimo pagrindų.
- 12.3. Kasaciniame skunde nekeliamą aktualių teisės klausimų, nes Europos Sąjungos narių teismų sprendimų pripažinimo ir leidimo vykdyti pagrindai yra konkretūs, maksimaliai supaprastinti ir aiškūs. Suinteresuotas asmuo kasaciniame skunde iš esmės remiasi vien [CPK](#) 811 straipsnio 2 dalies nuostatomis dėl įtvirtintos šalies, kuri kreipiasi į teismą su prašymu pripažinti užsienio teismo sprendimą, pareigos pateikti įrodymus, kad šaliai, kuri nedalyvavo teismo procese, buvo tinkamai pranešta apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką.
- 12.4. Aplinkybė, kad teismo procesinius dokumentus į paštą nunešė ne Ravenos miesto teismo darbuotojas, o pareiškėjai atstovaujantis advokatas, objektyviai neturėjo ir negalėjo turėti jokios įtakos suinteresuoto asmens teisei būti informuotam apie

pradėtą teismo procesą ir užsitikrinti jame savo interesų gynybą. Suinteresuotas asmuo buvo tinkamai informuotas apie prieš jį pradėtą teisminį procesą ir jo teisės nebuvo pažeistos.

12.5. Skundžiamoje nutartyje Lietuvos apeliacinis teismas išsamiai pasisakė ir dėl tariamo suinteresuoto asmens negalėjimo suprasti teismo procesinių dokumentų, kurie buvo išversti ne į lietuvių, bet į anglų kalbą, turinio. Teismas nustatė, kad suinteresuoto asmens vadovas susirašinėjo su pareiškėja „AXACorporate Solutions S. A.“ anglų kalba ir todėl teiginys, kad suinteresuotas asmuo nesuprato anglų kalbos, neatitinka tikrovės. Teismas konstatavo, kad suinteresuotam asmeniui anglų kalba buvo suprantama, taip pat jis galėjo pasinaudoti vertėjo paslaugomis.

12.6. Nepagrįsti suinteresuoto asmens argumentai ir dėl to, neva Italijos Respublikos Ravenos miesto teismas bylą išnagrinėjo pažeisdamas Reglamente „Briuselis I“ įtvirtintas teisingumo taisykles. Kaip matyti iš Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo 2012 m. vasario 10 d. nutarimo, pareiškėja „AXACorporate Solutions S.A.“ ieškinį suinteresuotam asmeniui reiškė subrogacijos pagrindu atlyginusi krovinių siuntėjos „Veneto Promozioni S.r.l.“ patirtą žalą dėl popieriaus krovinių sugadinimo jų vežimo iš Italijos į Lietuvą ir iš Lietuvos į Kazachstaną metu. Tarp pareiškėjos „AXACorporate Solutions S. A.“ ir suinteresuoto asmens nesusiklostė jokie nauji savarankiški teisiniai santykiai, nes pareiškėja tik perėmė jos draudėjos „Veneto Promozioni S.r.l.“ teises reikšti ieškinį suinteresuotam asmeniui pagal tas pačias taisykles, kurios turėjo būti taikomos tuo atveju, jeigu ieškinį suinteresuotam asmeniui būtų reikšusi pati krovinių siuntėja „Veneto Promozioni S.r.l.“. Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo 2012 m. vasario 10 d. nutarime nurodyta, kad ieškiny suinteresuotam asmeniui buvo reikiama dviejų 2009 m. kovo 27 d. ir vieno 2009 m. kovo 31 d. Tarptautinio krovinių vežimo sutarties (CMR) važtaraščių pagrindu.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl Europos Sąjungos valstybėje priimto teismo sprendimo pripažinimo

13. Pareiškėjos prašomas pripažinti užsienio teismo sprendimas priimtas 2012 m. vasario 10 d., t. y. dar galiojant Reglamentui „Briuselis I“, todėl šio sprendimo pripažinimui Lietuvos Respublikoje taikytinos būtent šio reglamento nuostatos.
14. Reglamento „Briuselis I“ preambulės 16-17 punktuose nurodyta, kad tarpusavio pasitikėjimas, vykdamas teisingumą Bendrijoje, pateisina valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų automatišką pripažinimą, nepradedant jokio proceso, išskyrus tuos atvejus, kai kyla ginčas. Vadovaujantis tuo pačiu tarpusavio pasitikėjimo principu, vienoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo vykdymo kitoje valstybėje narėje procesas turi būti veiksmingas ir greitas. Tuo tikslu teismo sprendimas turėtų būti paskelbtas vykdytinu automatiškai, formaliai patikrinus pateiktus dokumentus, nepaliekant teismui jokios galimybės savo iniciatyva nurodyti bet kokią sprendimo nevykdymo pagrindą pagal šį reglamentą.
15. Reglamento „Briuselis I“ 34 straipsnyje buvo nustatytas užsienio teismo sprendimų nepripažinimo pagrindų sąrašas. Vienas tokių pagrindų buvo tas, kad teismo sprendimas nėra pripažįstamas, jei jis buvo priimtas atsakovui nedalyvaujant procese ir jei atsakovas neturėjo galimybės laiku ir tinkamu būdu gauti bylos iškėlimo arba lygiavėčio dokumento, kad galėtų susitarti dėl savo gynybos, išskyrus jei atsakovas nepradėjo proceso siekdamas apskusti tokį sprendimą, kai tai jam buvo įmanoma padaryti (Reglamento „Briuselis I“ 34 straipsnio 2 punktas).
16. Kasacinio teismo praktikoje aiškinant Reglamento „Briuselis I“ 34 straipsnio 2 punktą nurodoma, kad jame nustatyto sprendimo nepripažinimo pagrindui taikyti būtinos dvi sąlygos: 1) sprendimas priimtas atsakovui nedalyvaujant procese; 2) atsakovas neturėjo galimybės laiku ir tinkamu būdu gauti bylos iškėlimo arba lygiavėčio dokumento, kad galėtų susitarti dėl savo gynybos. Be to, šio sprendimo nepripažinimo pagrindui taikyti nustatyta išimtis: jis netaikomas, net ir esant prieš tai nurodytoms sąlygoms, jei atsakovas nepradėjo proceso siekdamas apskusti tokį sprendimą, nors tai jam buvo įmanoma padaryti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-461/2008](#)).
17. Remiantis Reglamento Nr. 1393/2007 14 straipsniu, kiekviena valstybė narė teisminius dokumentus kitoje valstybėje narėje gyvenantiems asmenims gali įteikti tiesiogiai paštu: registruotu laišku su gavimo patvirtinimu arba lygiavėčiu būdu.
18. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) praktikoje pažymėta, kad Reglamentu Nr. 1393/2007 siekiama pagerinti ir paspartinti teisminių dokumentų perdavimą tarp valstybių narių (ESTT 2008 m. gegužės 8 d. sprendimas byloje *Weiss und Partner*, C-14/07; 2009 m. birželio 25 d. sprendimas byloje *Roda golf & Beach Resort*, C-14/08). Tačiau šių tikslų negalima siekti kaip nors susilpninant dokumentų gavėjų teisę į gynybą, išplaukiančią iš teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, kuri įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje ir 1950 m. lapkričio 4 d. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 6 straipsnio 1 dalyje.
19. Tarpvalstybiniame civiliniame procese turi būti užtikrinama, kad dokumentai bus įteikiami operatyviai, kartu apsaugant adresato teisę į teisminę gynybą tinkamai įteikus dokumentus. Tinkamas dokumentų įteikimas (ypač dokumento apie bylos iškėlimą) reiškia, kad adresatas ne tik žino apie civilinio proceso pradžią, bet ir gali suprasti bylos esmę, apimtį, taikomas proceso taisykles bei efektyviai gintis (ESTT 2017 m. kovo 2 d. sprendimas byloje *Andrew Marcus Henderson prieš Novo Banco SA*, C-354/15, par. 72–73). Kai atsakovas neatvyko į teismo posėdį, kurio data buvo nurodyta jam paštu įteiktame dokumente, ypač svarbu įsitikinti, pirma, kad šis atsakovas iš tikrųjų gavo bylos iškėlimo dokumentą, iš kurio galėjo sužinoti, kad prieš jį yra pradėtas teismo procesas kitoje valstybėje narėje, ir nustatyti reikalavimo dalyką bei motyvus, ir, antra, kad jis turėjo pakankamai laiko pasiruošti gynybai (*ten pat*, par. 90).
20. Vertinant teisės į teisingą teismą užtikrinimą įteikiant procesinius dokumentus tarpvalstybiniame civiliniame procese aktuali ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) praktika dėl Konvencijos 6 straipsnio nuostatų aiškinimo.
21. Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas konkretaus procesinių dokumentų įteikimo būdas (EŽTT 2004 m. vasario 5 d. sprendimas dėl priimtumo byloje *Bogonos prieš Rusiją*, peticijos Nr. 68798/01; 2017 m. vasario 16 d. sprendimas byloje *Karakutsya prieš Ukrainą*, peticijos Nr. 18986/06, par. 53), tačiau bendrasis teisės į teisingą teismą principas reikalauja, kad visos šalys civiliniame procese turėtų galimybę susipažinti bei komentuoti pastabas ar pateiktus įrodymus, taip siekdamas daryti įtaką teismo sprendimui. Visa tai suponuoja, kad galimybė bylos šalims dalyvauti teisminiame nagrinėjime išplaukia iš Konvencijos 6 straipsnio paskirties ir tikslų (EŽTT 2016 m. birželio 9 d. sprendimas byloje *Gyuleva prieš Bulgariją*, peticijos Nr. 38840/08, par. 35). Šalių lygiateisiškumo principas, kuris yra teisės į teisingą teismą sudedamoji dalis, reikalauja, kad kiekvienai bylos šaliai būtų sudaryta tinkama galimybė pristatyti savo poziciją tokiomis sąlygomis, kad ji neatsidurtų žymiai blogesnėje padėtyje negu priešinga bylos šalis (EŽTT 2017 m. sausio 17 d. sprendimas byloje *Gakharia prieš Gruziją*, peticijos Nr. 30459/13, par. 32).

22. EŽTT yra pabrėžęs, kad tais atvejais, kai civilinės bylos išnagrinėjamos nedalyvaujant vienai iš proceso šalių, reikia įvertinti šias aplinkybes: pirmą, ar teismas buvo pakankamai rūpestingas (angl. *diligent*), informuodamas šalis apie teisminį procesą, ir ar šalys gali būti laikomos atsakiusiomis savo teisės stoti prieš teismą ir gintis; antra, ar nacionalinė teisė suteikia galimybę asmenims, sužinojusiems apie prieš juos priimtą teismo sprendimą, reikalauti naujo teismo proceso, atitinkančio rungimosi principą (EŽTT 2014 m. kovo 4 d. sprendimas byloje *Dilipak ir Karakaya prieš Turkiją*, peticijos Nr. 7942/05, par. 80; 2015 m. spalio 8 d. sprendimas byloje *Azdajić prieš Slovėniją*, peticijos Nr. 71872/12, par. 53).
23. Teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėjamu atveju nėra pagrindo sutikti, kad UAB „Railana“ buvo netinkamai informuota apie Italijos Respublikos Ravenos miesto teisme nagrinėtą bylą. Byloje nustatyta, kad UAB „Railana“ registruotu laišku buvo išsiųstas 2010 m. balandžio 15 d. šaukimas į Ravenos teismą ir jo vertimas į anglų kalbą kartu su vertėjo priesaika. UAB „Railana“ biuro administratorė patvirtino Ravenos teismo šaukimo gavimą 2010 m. balandžio 27 d. Teismo šaukime buvo aiškiai nurodyta, kad pareiškėja „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“ kreipėsi į Ravenos miesto teismą su prašymu priteisti patirtos žalos atlyginimą iš UAB „Railana“. Šaukime į teismą nurodyta, kad UAB „Railana“ kviečiama atvykti į Ravenos teismo posėdį 2010 m. gruodžio 15 d., darbo laiku, taip pat ji buvo kviečiama pateikti savo atsiliepimą į ieškinį ne vėliau kaip 20 dienų iki nurodyto teismo posėdžio.
24. Suinteresuotas asmuo UAB „Railana“ kasaciniame skunde teigia, kad Lietuvos apeliacinis teismas neįvertino, jog 2010 m. balandžio 27 d. neinformatyvų pranešimą jam registruotu paštu išsiuntė ne Italijos Respublikos Ravenos miesto teismas, o pareiškėjos atstovas italų kalba, taip pažeisdamas Reglamento Nr. 1393/2007 8 ir 14 straipsnius. Šiuos kasacinio skundo argumentus teisėjų kolegija pripažįsta teisiskai nepagrįstais.
25. Pirmą, Reglamentas Nr. 1393/2007 nustato dokumentų įteikimo būdus, tačiau nekelia reikalavimo, kad juos ginčo šalys gali išsiųsti tik teismas, o ne kita ginčo šalis.
26. Antra, remiantis Reglamento 1393/2007 8 straipsnio 1 dalimi, gaunančioji agentūra, naudodama II priede pateiktą tipinę formą, informuoja adresatą, kad jis gali atsakyti priimti įteikiamą dokumentą arba grąžinti dokumentą gaunančiajai agentūrai per vieną savaitę, jeigu jis nėra parengtas viena iš šių kalbų arba nėra pridėtas jo vertimas į bet kurią iš šių kalbų: a) kalba, kurią supranta adresatas; arba b) valstybės narės, į kurią kreipiamasi, oficialia kalba arba jei yra keletas oficialių kalbų toje valstybėje narėje – oficialia kalba ar viena iš oficialių įteikimo vietos kalbų. Šio straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad 1, 2 ir 3 dalys taip pat taikomos teisminių dokumentų perdavimo ir įteikimo pagal 2 skyrių priemonėms.
27. ESTT praktikoje, aiškinant adresatui suprantamą kalbą, nurodoma, kad Reglamento Nr. 1348/2000 8 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad aplinkybė, jog perduodamo dokumento adresatas, vykdydamas savo ūkinę veiklą, sutartyje su ieškovu susitarė, jog korespondencija bus tvarkoma perduodančios valstybės narės kalba, nepagrindžia kalbos mokėjimo prezumpcijos, bet yra požymis, į kurį teismas gali atsižvelgti vertindamas, ar adresatas supranta perduodančios valstybės narės kalbą (ESTT 2008 m. gegužės 8 d. sprendimas byloje *Ingenieurbüro, C-14/07*, par. 88). Taigi įmonės veikloje vartojama kalba gali būti reikšminga aplinkybė, sprendžiant dėl kalbos supratimo.
28. Nors UAB „Railana“ kasaciniame skunde teigia, kad šaukimas į teismą įteiktas jai nesuprantama kalba, tokie argumentai laikytini nepagrįstais. Byloje nustatyta, kad šaukimas įteiktas italų ir anglų kalbomis. Lietuvos apeliacinis teismas, remdamasis byloje esančiais duomenimis, nustatė, kad susirašinėjimas tarp UAB „Railana“ ir pareiškėjos „AXA Corporate Solutions Assurance S. A.“ (jos procesines teises vėliau perėmė pareiškėja „XL Insurance Company S. E.“) vyko anglų kalba. Tai suponuoja pagrindą išvadai, kad anglų kalba buvo vartojama UAB „Railana“ veikloje ir įmonė galėjo suprasti siųstus dokumentus anglų kalba. Kasaciniame skunde argumentų, kurių pagrindu būtų galima konstatuoti, kad Lietuvos apeliacinis teismas netinkamai vertino šią aplinkybę ir UAB „Railana“ negalėjo suprasti anglų kalba įteikto pranešimo apie teismo posėdį, nėra pateikta.
29. Teisėjų kolegija, remdamasi nurodytomis aplinkybėmis, padaro išvadą, kad suinteresuotas asmuo UAB „Railana“, nors ir nedalyvavo nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme Italijos Respublikoje, laiku ir tinkamu būdu gavo bylos iškėlimo dokumentą ir galėjo susitarti dėl savo gynybos. Atitinkamai tai reiškia, kad Reglamento „Bruselis I“ 34 straipsnio 2 punkte nustatytas teismo sprendimo nepripažinimo pagrindas šiuo atveju nėra nustatytas.
30. Be to, byloje nustatyta, kad UAB „Railana“ pasinaudojo teise teikti apeliacinį skundą Bolonijos apeliaciniam teismui, o šis 2021 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 861/2013 skundą atmetė, konstatavęs, kad nebuvo pažeista Reglamente Nr. 1393/2007 nustatyta teisminių dokumentų įteikimo tvarka. Tai rodo, kad jai nebuvo sudarytos kliūtys sprendimą priėmusioje kilmės valstybėje iškelti klausimą dėl jos nedalyvavo nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme, pateikti savo poziciją kitais klausimais, susijusiais su ginčo esme.
31. Taip pat suinteresuotas asmuo UAB „Railana“ kasaciniame skunde teigia, kad Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo Civilinių bylų skyriaus 2012 m. vasario 10 d. nutarimu s negali būti pripažintas, nes pažeidžia Reglamento „Bruselis I“ 2 straipsnio 1 punktą, [CPK 810](#) straipsnio 1 dalies 2 punktą.
32. Remiantis Reglamento „Bruselis I“ 2 straipsnio 1 punktu, pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.
33. Teisėjų kolegijos vertinimu, suinteresuota s asmuo UAB „Railana“ kasaciniame skunde nenurodo konkretaus Reglamento „Bruselis I“ nustatyto nepripažinimo pagrindo dėl galimo jurisdikcijos taisyklių pažeidimo. Kaip matyti iš Italijos Respublikos Ravenos miesto teismo Civilinių bylų skyriaus 2012 m. vasario 10 d. nutarimo, ginčas tarp šalių kilo iš vežimo (transporto) teisinių santykių, reikalavimas UAB „Railana“ buvo grindžiamas 2009 m. kovo 27 d. ir 2009 m. kovo 31 d. važtaraščiais, pagal kuriuos prekės turėjo būti gabenamos siuntėjo (draudėjo) užsakymu iš Italijos į Lietuvą, vėliau į Kazachstaną. Todėl šiuo atveju nėra jurisdikcijos taisyklių pažeidimo, kuris pagal Reglamentą „Bruselis I“ sudarytų pagrindą nepripažinti užsienio teismo sprendimo.
34. Apibendrinama nurodytus argumentus, teisėjų kolegija atmets kaip nepagrįstą kasacinio skundo argumentą dėl [CPK 810 straipsnio](#) 1 dalies 2 punkto, nes nėra pagrindo teigti, kad tarp šalių kilęs ginčas pagal Lietuvos Respublikos teisę ar tarptautinės sutarties nuostatas priskirtinas išimtinai Lietuvos Respublikos ar trečiosios valstybės teismų kompetencijai. Tarp šalių kilęs ginčas buvo civilinio pobūdžio, susijęs su vežimo teisiniais santykiais.
35. Remdamasi nurodytais motyvais teisėjų kolegija nusprendžia, kad Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. vasario 24 d. nutartini tinkamai išnagrinėtos faktinės ginčo aplinkybės, tinkamai taikytos proceso teisės normos, todėl nutartis laikytina teisėta ir pagrįsta. Atsižvelgiant į tai, UAB „Railana“ kasacinis skundas atmetamas kaip teisiskai nepagrįstas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo

36. Remiantis [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalimi, šalys, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą.
37. Kadangi UAB „Railana“ kasacinis skundas atmetamas, tai reiškia, kad pareiškėja „XL Insurance Company S. E.“ įgyja teisę į

kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Pareiškėja prašo priteisti iš UAB „Railana“ 1500 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų nagrinėjant bylą kasaciniame teisme, atlyginimo. Prašomas priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimas neviršija teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 1R-77 ir Lietuvos advokatūros advokatų tarybos pirmininko 2015 m. kovo 16 d. raštu Nr. 141 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalių dydžių 7, 8.14 punktuose nurodyto dydžio. Bylinėjimosi išlaidų realumą, pagrįstumą pagrindžiantys dokumentai teismui pateikti. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjai „XL Insurance Company S. E.“ priteistinas 1500 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. vasario 24 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti pareiškėjai „XL Insurance Company S. E.“ (j. a. k. 12525420159) iš suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Railana“ (j. a. k. 301733720) 1500 (vieno tūkstančio penkių šimtų) Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Alė Bukaviniene

Grażina Davidonienė

Gediminas Sagatys